

Мозоль С.А., провідний науковий співробітник докторантури та аспірантури Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів значною мірою залежить від рівня теоретичної і професійної підготовки правоохоронців, їх умінь і навичок правильно застосовувати законодавство та використовувати наявну інформацію. Однією з ключових проблем у сучасній аналітичній діяльності є невідповідність обсягів інформації з методами її обробки, адже глобальна комп'ютеризація органів, установ і підрозділів, що запобігають злочинності дає майже необмежені можливості у накопиченні та зберіганні інформації, а от виділити основне, виявити ті чи інші закономірності не так уже й просто. Тому всебічне вивчення та аналіз злочинності передбачають її постійне і безперервне вимірювання як у загальнодержавних так і у регіональних масштабах. Зібрана інформація має стати фундаментальним підґрунтям для якісного аналізу усіх проявів та тенденцій злочинності, тобто слугувати основою аналітичного забезпечення цьому негативному явищу.

Окреме місце в діяльності Національної поліції справ має посідати аналітична робота і насамперед - аналіз і оцінка оперативної обстановки, яка склалася на території обслуговування органу поліції. Призначення аналітичної роботи полягає, по-перше, у вивченні закономірностей практично всіх процесів і явищ суспільного життя, які тією чи іншою мірою впливають на діяльність органів поліції, і, по-друге, у використанні здобутих відомостей і знань для забезпечення ефективності цієї діяльності.

Аналітична робота є невід'ємною і найважливішою складовою частиною запобіжної діяльності і виступає не якимось епізодичним, короткочасним актом, що виконує

спеціально призначений працівник, а функцією усіх ланок системи, що здійснюється постійно. Успішне розв'язання завдань перспективного та поточного планування, оперативного керівництва, найбільш раціонального використання сил та засобів потребує постійною аналізу факторів, що впливають на стан правопорядку. Це передбачає, в свою чергу, безперервне збирання інформації про злочинну діяльність, її результати та середовище функціонування. Значення аналітичної роботи в організаційно-управлінській діяльності органів поліції усіх рівнів визначається тим, що її результатом повинно бути не тільки визначення основних проблем і недоліків, але й визначення конкретних шляхів їх усунення. Необхідність системного підходу до цієї роботи обумовлена також бурхливою зміною соціально-економічних відносин, сталою тенденцією до криміналізації суспільства і нагальними потребами створення системи адекватного реагування з боку правоохоронних органів на ці протеси.

Особливістю аналітичного забезпечення Національної поліції України є не тільки перехідні умови, які виникли під час реформування правоохоронних органів, а й певна невизначеність у приналежності такого забезпечення. Так у структурі Національної поліції України створено Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування та Департамент інформаційної підтримки та координації поліції «102» Національної поліції України. Одним із своїх основних завдань цих департаментів визначено моніторинг оперативної обстановки в державі, хоч і функції які покладено на ці структурні підрозділи Національної поліції відрізняються: перший відповідає за збір, оцінку, аналіз інформації про криміногенну ситуацію в Україні, резонансні кримінальні правопорушення, порушення публічної безпеки і порядку, інші надзвичайні події та заходи реагування на них тощо, а другий - за організацію інформаційно-аналітичної та інформаційно-пошукової діяльності поліції, координацію діяльності органів і підрозділів поліції щодо забезпечення наповнення та підтримання в актуальному стані персонально-

довідкового та дактилоскопічного обліків, координацію діяльності органів і підрозділів поліції щодо забезпечення наповнення та підтримання в актуальному стані персонально- довідкового та дактилоскопічного обліків тощо.

Виходячи із вказаного можна констатувати, що завдання зазначених департаментів у певній мірі дублюються, тому постає питання про доцільність їх функціонування у такому форматі, можливо було б об'єднати ці підрозділи в один або більш чіткіше розмежувати їх функції та повноваження. Звичайно, необхідно враховувати брак часу, фінансового забезпечення та тиск міжнародних інституцій на необхідність проведення швидкого реформування ОВС України, але все ж таки, доречно враховувати вітчизняний досвід який напрацьовано за минулі роки. Сподіваємося, що незалежно від назви підрозділи, які покликані забезпечити аналітичну складову діяльності Національної поліції України будуть належним чином збирати та аналізувати оперативну інформацію і відповідно якісно покращать запобіжну діяльність в цілому.

Окремо варто зупинитися на ключових вимогах до аналітичної роботи в підрозділах поліції, серед яких є: достовірність та повнота інформації, що використовується, її всебічність, системність та плановість, комплексне використання методів аналізу.

Відповідно до цих вимог, основною метою аналітичної роботи є: забезпечення безперервного спостереження за оперативною обстановкою і результатами службової діяльності; систематичне інформування органів влади та управління, керівництва МВС, Національної поліції України про фактичний стан злочинності і завдання територіальних органів поліції щодо її запобігання та зменшення; підготовка змістовних матеріалів та пропозицій, на підставі яких можливе прийняття ефективних законодавчих актів з боку владних структур держави та органів місцевого самоврядування.

Ефективність будь-якого різновиду аналізу прямо залежить від вміння працювати з інформацією. Суб'єкт аналізу повинен мати можливість користуватися всіма існуючими

джерелами інформації і забезпечувати своєчасне і оптимальне їх використання у ході аналізу. Вся необхідна для управління інформація, як вже відомо, може бути поділена на внутрішню і зовнішню. Внутрішня інформація формується безпосередньо в органі. Це дані про кількість злочинів і адміністративних правопорушень, осіб, які їх вчинили; обставини їх учинення, матеріали перевірок; оперативно-службова інформація; відомості про результати діяльності всіх служб територіального підрозділу поліції та ще багато іншою. Зовнішня інформація виникає поза органом, тому її необхідно систематично збирати самими різними каналами: через мережу Інтернет, засоби масової інформації, телефон, радіозв'язок, пошту, прийом громадян, відвідування громадян за місцем проживання, роботи.

При визначенні обсягу необхідної інформації треба дотримуватися правила: чим менша територія обслуговування, чим коротший аналізований період, тим більше значення мають конкретні емпіричні дані порівняно з даними статистичними. В цілому ж вся інформація, що використовується для вивчення оперативної обстановки, може бути зведена до таких видів: оперативне добуве зведення, що складається черговою частиною органу; письмова кореспонденція, що проходить через канцелярію; преса, радіо, телебачення, прийом громадян; статистична інформація як внутрішнього, так і зовнішнього походження; особисте спостереження суб'єкта аналізу тощо.

Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити - організація аналітичної роботи в підрозділах Національної поліції має здійснюватись всіма територіальними підрозділами всіх рівнів, їх галузевими службами, працівниками цих служб в межах їх компетенції з метою якісного виконання поставлених завдань. Адже показником ефективності аналітичного забезпечення є вироблення професійно компетентних, законних та своєчасних управлінських рішень, які спрямовані на усунення існуючих недоліків, розв'язання глобальних проблем з урахуванням наявних сил та засобів, підвищення результатів по боротьбі зі злочинністю.